

**«Θεὸς τὸ τεχθὲν, ἡ δὲ μήτηρ Παρθένος!
Τί γὰρ μείζον ἄλλο καινὸν εἶδεν ἡ κτίσις;»**

Σὲ ὅλες σχεδὸν τὶς προφητεῖες, στὰ πολλὰ ἀποστολικά ἀναγνώσματα πού διαβάζονται στὶς Ὁρες τῶν Χριστουγέννων καὶ στὸν Ἑσπερινό, διακρίνουμε δύο κεντρικὲς θεολογικὲς ἀλήθειες, δύο ἀλήθειες πού συνδέονται ἢ μία μὲ τὸ γεγονὸς καὶ ἡ δευτέρη μὲ τὸν τρόπο τοῦ μυστηρίου. Ἡ πρώτη κρύβεται πίσω ἀπὸ τὴν εἰκόνα τοῦ βρέφους καὶ ἡ δευτέρη ἐπιβεβαιώνεται ἀπὸ τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς Θεοτόκου. Ἄς τὶς δοῦμε προσεκτικὰ.

Ἡ μία εἶναι ὅτι ὁ Θεὸς γίνεται ἄνθρωπος. Δηλαδή αὐτὸ τὸ βρέφος πού ἀντικρούζουμε ταπεινωμένο, περιφρονημένο, σ' αὐτὴν τὴν ἐξευτελιστικὴ, κενωτικὴ, θὰ λέγαμε, κατάσταση, μέσα στὸ σπήλαιο, μέσα στὴ φάτνη, μέσα στὸ κρῦο, μὲ συντροφιά τὰ ἄλογα ζῶα, αὐτὸ τὸ βρέφος, εἶναι ὁ τέλειος Θεός. Δὲν εἶναι ἓνας ἀπλὸς ἄνθρωπος, δὲν εἶναι κάποιος προφήτης, δὲν εἶναι ἓνας ἀπεσταλμένος τοῦ Θεοῦ, δὲν εἶναι κάποιος σχεδὸν Θεός, δὲν εἶναι ἓνας Θεός· εἶναι ὁ Θεός. Αὐτὸ λέγουν τὰ τροπάρια. Αὐτὸ ὑπογραμμίζουν τὰ ἀναγνώσματα. Αὐτὸ εἶναι τὸ δόγμα τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Θεοῦ. Αὐτὸ εἶναι ἡ πρώτη ἀλήθεια. Αὐτὴν τιμοῦμε κατὰ τὴν ἡμέρα τῶν Χριστουγέννων.

Ὑπάρχει ὅμως καὶ μία δευτέρη μεγάλη δογματικὴ ἀλήθεια· ἡ ἀλήθεια ὅτι ἡ κόρη αὐτὴ πού ἐμφανίζεται στὴν εἰκονογραφία, στὴν ὕμνογραφία, στὰ εὐαγγελικὰ ἀναγνώσματα, εἶναι παρθένος. Δηλαδή ὁ Κύριος γεννᾶται, ὁ Θεὸς ἔρχεται σ' αὐτὸν τὸν κόσμον μέσα ἀπὸ παρθενικὴ μήτρα. Δὲν ἔρχεται διὰ τῆς φυσιολογικῆς ὁδοῦ, ὅπως ὁ κάθε ἄνθρωπος, δὲν συλλαμβάνεται «ἐκ σπέρματος ἀνδρός», ἀλλὰ ἔρχεται μ' ἓναν «ξένον» τρόπο· ἀσπόρως καὶ παρθενικῶς.

Ὅσο κι ἂν ἡ ὀρθολογισμένη σκληροκαρδία τῆς ἐποχῆς μας σκανδαλίζεται ἀπὸ αὐτὸ τὸ γεγονὸς, ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι ὁ Κύριος «ἐτέχθη ἐκ Παρθένου Μητρός». Γιὰ ποιὸν ὅμως λόγο νὰ γεννηθεῖ ἐκ παρθένου; Τὴν ἴδια ἀπορία πού ἴσως ταπεινῶς κι ἐμεῖς ἔχουμε, τὴν ἴδια ἀπορία διατυπώνει καὶ ἡ Ἐκκλησία. Γι' αὐτὸ συχνὰ στοὺς ὕμνους τονίζεται αὐτὸς ὁ θαυμασμός, αὐτὴ ἡ ἔκπληξη. «Ὁ ἀχώρητος παντὶ πῶς ἐχωρήθη ἐν γαστρί;», «Μυστήριον ξένον ὁρῶ καὶ παράδοξον» κ.ο.κ. Οἱ ὕμνοι παλεύουν μὲ τὴν ἰδέα τῆς παρθενικῆς γεννήσεως. Ἡ Ἐκκλησία, ἐνῶ ἀπορεῖ μὲ τὸ μυστήριο, δὲν τὸ ἀμφισβητεῖ. Πιστεύει μόνον σ' αὐτό. Αὐτὴ ἡ πίστη τῆς

γεννᾶ καὶ σαφεῖς ἀπαντήσεις, τόσο ἰσχυρές, πού θὰ μᾶς ἔλεγε ὅτι δὲν ἦταν δυνατὸν νὰ γεννηθεῖ ὁ Κύριος ἀπὸ μὴ παρθενικὴ μήτρα. Δὲν ὑπῆρχε ἄλλος τρόπος. Ἄς δοῦμε ὀρισμένους λόγους πού ἐπιβεβαιώνουν αὐτὴν τὴν θεολογικὴ ἀλήθεια.

Ὁ πρῶτος εἶναι ὁ μυστηριακὸς λόγος. Ἔπρεπε ὁ Θεὸς νὰ ἔλθει ὄχι μὲ τούς νόμους τῆς φύσεως, ἀλλὰ μὲ **ὑπερφυσικοὺς τρόπους**. «*Νενίκηνται τῆς φύσεως οἱ ὄροι*». Σίγουρα θὰ μποροῦσε νὰ ἐρχόταν ὁ Θεὸς χωρὶς νὰ δημιουργήσει τὴν θεϊκὴ ὑποψία. Ἐρχόμενος ὅμως μέσα ἀπὸ τὴν παρθενικὴ μήτρα, ἐρχόταν μ' ἓναν τρόπο πού σήμαινε ὅτι τὸ πρῶτο στοιχεῖο πού ἔκανε εἶναι νὰ καταργεῖ ἐντελῶς τούς νόμους τῆς φύσεως. Ανακαινίζει τὰ πάντα. Γεννᾶ ἐλπίδες σὲ ὅλα τὰ ἐπίπεδα. Δὲν ἦλθε μὲ φυσικὸ τρόπο. Συνεπῶς δημιουργεῖ τὴν θεολογικὴ ὑποψία ὅτι κάτι γίνεται. Παρὰ ταῦτα, ὁ ἴδιος ὁ Ἰωσήφ δὲν ἀντιλαμβάνεται τὸ γεγονὸς, ὅπως βεβαιώνει τὸ Εὐαγγέλιο (Ματθ. α' 19). «*Κατεπλάγη Ἰωσήφ τὸ ὑπὲρ φύσιν θεωρῶν*», ἐπαναλαμβάνει ὁ ὕμνογράφος. Ἡ ἴδια ἡ Παναγία δὲν τὸ ὑποψιάστηκε τὴν στιγμή τοῦ εὐαγγελισμοῦ (Λουκ. α' 34). Καὶ μόνον ὅταν ὑπετάγη στὴν προτροπὴ τοῦ ἀγγέλου, τότε ἄρχισε νὰ καταλαβαίνει περίπου τὸ τί θὰ τῆς συμβεῖ.

Δεύτερη αἰτία εἶναι **ἡ ἀνάγκη τῆς καθαρότητος**. Ἔπρεπε ὁ Θεὸς νὰ ἔλθει μ' ἓναν πεντακάθαρο, τὸν καθαρότερο τρόπο. Ὅχι μ' ἓναν τρόπο ὁ ὁποῖος εἶναι πτωτικὸς, ὅπως ὁ φυσικὸς. Ὁ τρόπος τῆς συλλήψεως καὶ τῆς γεννήσεως τοῦ καθενὸς μας εἰσήχθησαν στὴν ἀνθρώπινη φύση μετὰ τὴν πτώση. Αὐτὸ φαίνεται ἀπὸ τὸ ὅ,τι ἡ μὲν σύλληψη εἶναι ἐνήδονη, δηλαδὴ ἡδονικῶς κανεῖς συλλαμβάνεται, ἡ δὲ γέννηση ἐπώδυνη, δηλαδὴ μὲ πόνους κανεῖς γεννᾶται. Αὐτὸς εἶναι ὁ λόγος πού καὶ στὴν γέννηση τοῦ Κυρίου, ἀλλὰ καὶ στὴν γέννηση τῆς Θεοτόκου ἡ πρόνοια τοῦ Θεοῦ ἔδωσε ἰδιάζοντα, μὴ ἡδονικὸ χαρακτήρα. Ἔτσι ἡ Παναγία γεννήθηκε ἀπὸ γέρους, στείρους γονεῖς, ὥστε ἡ γέννησή της νὰ μὴν εἶναι ἀποτέλεσμα ἐπιθυμίας, διαθέσεως πρὸς ἡδονὴ καὶ εὐχαρίστηση, ἀλλὰ νὰ εἶναι ἀποτέλεσμα πόθου πρὸς παιδοποιΐα καὶ μόνον. Ἄν αὐτὸ συνέβη μὲ τὴν Παναγία, πολὺ περισσότερο ἔπρεπε νὰ συμβεῖ γιὰ τὸν Χριστό. Σκοπὸς λοιπὸν τῆς παρθε-νικῆς συλλήψεως καὶ γεννήσεως τοῦ Κυρίου εἶναι ἡ καθαρότητα μὲ τὴν ὁποία ἔπρεπε νὰ ἔλθει ὁ πεντακάθαρος Θεὸς σ' αὐτὸν τὸν κόσμο.

Ἡ ἐκ παρθένου γέννηση ὅμως παραπέμπει καὶ **στὴ δημιουργία τοῦ ἀνθρώπου**. Λέγουν οἱ Πατέρες ὅτι, ὅπως ὁ Ἀδὰμ πλάσθηκε ἀπὸ τὴν παρθενικὴ γῆ, δίχως σπέρμα ἀνδρός, κατὰ μείζονα λόγο ὁ Νέος Ἀδὰμ, ὁ ἐναθρωπήσας Κύριος, δὲν ἦταν δυνατὸν παρὰ νὰ προέλθει ἀπὸ παρθενικὴ γέννηση. Καὶ «*ὥσπερ ὁ Ἀδὰμ ἄνευ γυναικὸς γυναιῖκα ἤνεγκεν, οὕτω καὶ*

σήμερον ἢ παρθένος ἄνευ ἀνδρός ἀνδρα ἔτεκεν». Διαφορετικὰ πῶς θὰ ἦταν δυνατόν, ἂν ὁ Κύριος ἦταν ὑποκείμενος στοὺς νόμους τῆς φύσεως περισσότερο ἀπὸ ὅσο ὁ Ἀδάμ, νὰ μᾶς ἀπαλλάξει ἀπὸ τὴν παιδείουσι καὶ τὴν σκλαβιά τῆς ἁμαρτίας, στὴν ὁποία ὁ ἀρχέγονος πατέρας μας μᾶς ὑποδούλωσε;

Θὰ ἀναφέρω καὶ ἓναν ἄλλο θεολογικὸ λόγo. Ἄν ἐδέχετο ὁ Κύριος νὰ γεννηθεῖ ἐκ σπέρματος ἀνδρός, δηλαδὴ ἀνθρώπου, θὰ εἶχε ὑποτάξει τὴν θεϊκὴ Του φύση στὴν ἀνθρώπινη φύση. Δὲν συνέβη ὅμως αὐτό. Ὁ Κύριος ἦλθε γιὰ νὰ δώσει νέα ζωὴ ὄχι γιὰ νὰ πάρει ζωὴ, νὰ μολυνθεῖ ἀπὸ τὶς συνέπειες τῆς παλαιᾶς ζωῆς. Δὲν ἦταν δυνατόν ὁ ἴδιος νὰ εἶναι ἀποτέλεσμα σπέρματος ἀνθρωπίνου, νὰ κληρονομήσει χαρακτηριστικὰ κάποιου ἐπίγειου πατέρα. Δὲν ἦταν δυνατόν νὰ ὑπάρχει κυριαρχία ἀνθρώπινη στὴν ἔλευσὴ Του. Ἐπρεπε νὰ ὑπάρχει κυριαρχία θεϊκὴ στὸν ἐρχομὸ Του, γιατί αὐτὸς θὰ ἀπεργάζετο τὴν ἀναγέννηση τῶν ἀνθρώπων. Ὁ ἐρχομὸς Του προκάλεσε τὴν πνευματικὴ γονιμοποίηση, **τὴν ἀναγέννηση τοῦ ἀνθρωπίνου γένους**, τὴν ἀναγέννηση τοῦ προσώπου τοῦ καθενὸς μας.

Θὰ κλείσω καὶ μ' ἓναν ἄλλον μυστικὸ λόγo, πού δὲν φαίνεται μὲ πρώτη ματιὰ καὶ λίγο ὑπαινίχθην προηγουμένως. Ἡ Γέννηση τοῦ Κυρίου ἔρχεται νὰ σημάνει καὶ νὰ καθορίσει τοὺς τρόπους τῆς δικῆς μας πνευματικῆς γεννήσεως. Ὁ καθένας μας πρέπει νὰ πάρει τὸν Θεὸ μέσα του καὶ νὰ Τὸν γεννήσει ξανά. Αὐτὸ σημαίνει ἀναγέννηση. Καὶ δὲν γεννοῦμε τὸν Θεό, ἀλλὰ μᾶς γεννᾶται ὁ Θεὸς μέσα μας. Στὸ Εὐαγγελικὸ ἀνάγνωσμα τῆς Κυριακῆς πρὸ τῆς Χριστοῦ Γεννήσεως ἔλεγε παντοῦ «*Ἀβραὰμ ἐγέννησε τὸν Ἰσαὰκ, Ἰσαὰκ ἐγέννησε...*», (Ματθ. α' 2) ὁ ἓνας ἐγέννησε, ὁ ἄλλος ἐγέννησε καὶ καταλήγει ὁ εὐαγγελιστὴς «*Ἰακώβ ἐγέννησε τὸν Ἰωσήφ τὸν ἀνδρα Μαρίας ἐξ ἧς ἐγεννήθη Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Χριστός*» (στ. 16). Τὸν Κύριο δὲν τὸν γεννήσε κανεὶς, ἀλλὰ ὁ Κύριος γεννήθηκε ἀπὸ τὴν Παναγία. Καὶ ἐνῶ ὅλους τοὺς γεννοῦσαν ἄνδρες, Αὐτὸς ἐγεννήθη ἐκ τῆς Παρθένου. Εἶναι ὁ Μόνος πού ἦταν ἀδύνατον νὰ γεννηθεῖ ἀπὸ ἄνδρα. Γι' αὐτὸ γεννήθηκε ὄχι ἀπὸ γυναῖκα ἀλλὰ ἀπὸ παρθένο «*ἐκ Πνεύματος Ἁγίου*». Ἔτσι ὁ καθένας μας γιὰ νὰ ἐπιτρέψει τὸν Θεὸ νὰ γεννηθεῖ μέσα του πρέπει νὰ τὸ κάνει αὐτὸ μὲ τρόπο παρθενικὸ καὶ ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ.

Ἐπὶ ὑπάρχουν τρεῖς προϋποθέσεις γιὰ νὰ ζήσουμε ἐσωτερικὰ Χριστούγεννα καὶ νὰ προκύψει ἀπὸ τὴ μήτρα τῆς ὑπάρξεώς μας ὁ Θεὸς στὴ ζωὴ μας. Εἶναι οἱ προϋποθέσεις πού ἐκπηγάζουν ἀπὸ τὰ μητρικὰ ιδιώματα τῆς Θεοτόκου: τὴν παρθενία, τὸ ἄσπορον καὶ τὸ ἀειπάρθενον. Τὸ πρῶτο εἶναι

τὸ ἄσπιλον, ἡ καθαρότητα· αὐτὸ σημαίνει παρθενία. Τὸ δεύτερο εἶναι τὸ ἄσπορον τῆς Παρθένου, τὸ ὅτι δὲν δέχθηκε σπέρμα ἀνδρός· αὐτὸ σημαίνει λιτότητα καὶ ἀπλότητα. Καὶ τὸ τρίτο, τὸ **ἄειπάρθενον** τῆς Θεοτόκου, ὅτι ἡ Παναγία γέννησε παρθενικῶς καὶ παρέμεινε παρθένος. Ἡ κοιλία της, ἡ μήτρα της δηλαδή, ἦταν γιὰ μιὰ χρήση, τὴν θεϊκὴν χρήση τῆς Γεννήσεως τοῦ Κυρίου.

Καὶ ἡ δική μας ἀκριβῶς μήτρα τῆς ζωῆς καὶ τῆς ὑπάρξεως δὲν εἶναι δυνατόν, δὲν ἀντέχεται αὐτό, νὰ γεννήσει τὸν Θεὸ μὲ πτωτικούς τρόπους, ἀλλὰ πρέπει νὰ Τὸν γεννήσει, νὰ τοῦ ἐπιτρέψει νὰ γεννηθεῖ ἀπὸ μέσα της μὲ πνευματικούς τρόπους. Γι' αὐτὸ χρειάζεται τὸ πρῶτο πρᾶγμα, παρθενικὴ καθαρότητα. Ἄν δὲν ὑπάρχει αὐτό, ἔκτρωμα θὰ βγάλουμε. Θεὸς δὲν θὰ προκύψει στὴ ζωὴ μας.

Τὸ δεύτερο, εἶναι ἡ λιτότητα καὶ ἡ ἀπλότητα. Δὲν πρέπει νὰ Τὸν ἀναμείξουμε τὸν Θεὸ μὲ τὸ σπέρμα τοῦ παχὺ ἑαυτοῦ μας: μὲ τὴ λογικὴ μας, μὲ τὸν ὀρθολογισμό μας, μὲ τὰ συναισθήματά μας, μὲ τὴ μιζέρια μας, μὲ τὴν τραχύτητα τῆς φύσης μας. Πρέπει νὰ βγεῖ ἀπὸ μέσα μας, ὄχι ἀνθρώπινος Θεός, κατασκευ-ασμα δικό μας, ἀλλὰ Θεὸς δῶρο καὶ χάρις νὰ ἐνανθρωπήσει στὴ καρδιά μας· Θεὸς πὺ νὰ εἶναι Θεός. Γιατί ἐμεῖς συχνὰ ἐθελοθρησκοῦμε, μὲ δικούς μας ἄρρωστους τρόπους συλλαμβάνουμε τὸν Θεὸ μέσα μας: μὲ θελήματα, μὲ πάθη, μὲ ὀρθολογισμό, μὲ ἔντονα συναισθήματα, μὲ προκαταλήψεις, μὲ φυσικούς, νοσηροὺς, πτωτικούς τρόπους. Ἄντὶ νὰ πιστεύουμε στὴ θέωση τοῦ ἀνθρώπου, προκρίνουμε μέσα μας ὄχι τὸν ἐνανθρωπήσαντα Θεό, ἀλλὰ ἕναν ἐξανθρωπισμένο δικό μας Θεό.

Καὶ τὸ τρίτο πὺ πρέπει νὰ χαρακτηρίζει τὴν ζωὴ μας εἶναι τὸ ἄειπάρθενο. Ὅπως ἦταν ἡ Παναγία. Ἡ γέννηση τοῦ Θεοῦ ἀπὸ μέσα μας νὰ μὴ νοθευτεῖ, νὰ μὴν γεννάει «ἀλλότρια» ἡ ψυχὴ μας. Νὰ μὴν δημιουργεῖ γεννήσεις, ἀλλὰ νὰ φιλοξενεῖ τὴν μία γέννηση τῆς χάριτος.

Ὅλα αὐτὰ δὲν ἀποτελοῦν ὑπερβολές. Εἶναι στοιχεῖα θεολογικὰ πὺ ὑπαγορεύουν τὸν τρόπο τῆς μυστικῆς πνευματικῆς ζωῆς γιὰ τὸν καθένα μας. Ὅταν ἀρχίζει ἡ νοθεία τοῦ φρονήματος μέσα μας, τότε βγαίνει ὁ Θεὸς ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία. Ὅταν εἰσάγουμε καὶ τὴν ἁμαρτία στὸ σπίτι, ὅταν ἐπιτρέπουμε καὶ τὰ πάθη στὴ ζωὴ μας, τότε ὁ Θεὸς πὺ νομίζουμε ὅτι γεννήσαμε δὲν εἶναι Θεός, εἶναι προέκταση τῶν δικῶν μας παθῶν.

Ἡ παρθενικὴ γέννηση τοῦ Κυρίου εἶναι καὶ προφητεία καὶ πρόρρησις τῶν προφητῶν. Ἀποτελεῖ δογματικὴ διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας, ἀποτελεῖ ὅμως καὶ ἀνάγκη τῆς φυσικῆς πνευματικῆς ζωῆς τοῦ καθενός

μας. Αποτελεῖ πρότυπο πνευματικῆς ζωῆς. Μ' αὐτὴν τὴν καθαρότητα, μ' αὐτὴν τὴν λιτότητα, καὶ μ' αὐτὴν τὴν μονιμότητα καὶ σταθερότητα καλεῖται ὁ καθένας μας ν' ἀποτελέσει μιὰ μήτρα πνευματικὴ ἀπὸ τὴν ὁποία θὰ βγεῖ ὁ ἴδιος ὁ Χριστός, θὰ μαρτυρηθεῖ σ' αὐτὸν τὸν κόσμον ἀφοῦ προηγουμένως θὰ ἔχει προκύψει ὡς χάρις καὶ εὐλογία καὶ σὴ δική μας τὴ ζωή.